

Ανωνυμοποιημένο κείμενο

Μετάφραση

C-252/20 – 1

Υπόθεση C-252/20

Προδικαστική παραπομπή

Ημερομηνία καταθέσεως:

10 Ιουνίου 2020

Αιτούν δικαστήριο:

Amtsgericht Hamburg (Γερμανία)

Ημερομηνία της απόφασης του αιτούντος δικαστηρίου:

25 Μαΐου 2020

Ενάγουσα:

CY

Εναγομένη:

Eurowings GmbH

Επικυρωμένο αντίγραφο

Amtsgericht Hamburg

[παραλειπόμενα]

Διάταξη

στην υπόθεση

της CY, [παραλειπόμενα] Witzhave

-ενάγουσα-

[παραλειπόμενα]

κατά

Eurowings GmbH, [παραλειπόμενα] Ντίσελντορφ

-εναγομένη -

[παραλειπόμενα]

το Amtsgericht Hamburg (ειρηνοδικείο Αμβούργου, Γερμανία) αποφασίζει –
[παραλειπόμενα]

Αναστέλλει τη διαδικασία.

Υποβάλλει στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, τα ακόλουθα ερωτήματα που αφορούν την ερμηνεία του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, για τη θέσπιση κοινών κανόνων αποζημιώσεως των επιβατών αεροπορικών μεταφορών και παροχής βοήθειας σε αυτούς σε περίπτωση αρνήσεως επιβίβασης και ματαιώσεως ή μεγάλης καθυστέρησης της πτήσεως:

1. Υφίσταται δικαίωμα αποζημιώσεως δυνάμει του άρθρου 7 του κανονισμού 261/2004 ακόμη και όταν ο επιβάτης δεν πρόλαβε να επιβιβαστεί σε πτήση άμεσης ανταποκρίσεως λόγω σχετικά μικρής καθυστέρησης στην άφιξη της πρώτης πτήσης, με αποτέλεσμα να αφιχθεί στον τελικό του προορισμό με καθυστέρηση τριών και πλέον ωρών, ενώ οι δύο πτήσεις εκτελέστηκαν από διαφορετικούς αερομεταφορείς και η κράτηση δεν πραγματοποιήθηκε από τον αερομεταφορέα που εκτελούσε την πρώτη πτήση, ο οποίος είναι και ο εναγόμενος της κύριας δίκης; **[σελίδα του πρωτοτύπου 2]**

2. Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα:

Είναι «πραγματικός αερομεταφορέας» κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 1, στοιχείο γ', και του άρθρου 7, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004 ο αερομεταφορέας που πράγματι εκτελεί την πρώτη πτήση με καθυστέρηση ή είναι «πραγματικός αερομεταφορέας» κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 1, στοιχείο γ', και του άρθρου 7, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού ο αερομεταφορέας που εκτελεί χωρίς καθυστέρηση τη δεύτερη πτήση και μέσω του οποίου πραγματοποιήθηκε η κράτηση και των δύο πτήσεων;

3. Σε περίπτωση που και οι δύο αερομεταφορείς θεωρηθούν ως «πραγματικοί αερομεταφορείς» κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 1, στοιχείο γ', και του άρθρου 7, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004:

Έχει ο επιβάτης δικαίωμα να επιλέξει κατά ποίου εκ των δύο αερομεταφορέων θα στραφεί;

Σκεπτικό:

A. Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών

1. Η ενάγουσα ζητεί από την εναγομένη να της καταβάλει αποζημίωση 400,00 ευρώ δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004.
2. Η ενάγουσα πραγματοποίησε κράτηση μέσω πρακτορείου ταξιδίων ενός αεροπορικού ταξιδίου από το Αμβούργο για Κάιρο, μέσω Ζυρίχης, για τις 23.10.2016. Η επιβεβαίωση κρατήσεως εκδόθηκε από την Swiss International Air Lines AG. Σύμφωνα με την επιβεβαίωση κρατήσεως, η μεταφορά έπρεπε να πραγματοποιηθεί ως εξής: Από το Αμβούργο στη Ζυρίχη με την πτήση LX 4413 (προγραμματισμένη αναχώρηση στις 23.10.2016 ώρα 07: 00 και προγραμματισμένη άφιξη στις 23.10.2016 ώρα 08:25) και από τη Ζυρίχη στο Κάιρο με την πτήση LX 236 (προγραμματισμένη αναχώρηση στις 23.10.2016 ώρα 09: 05 και προγραμματισμένη άφιξη στις 23.10.2016 ώρα 14:05).
3. Η πτήση από το Αμβούργο στη Ζυρίχη προσφέρθηκε, βάσει συμφωνίας εκτελέσεως πτήσεων με κοινό κωδικό (στο εξής: code sharing), από τη Swiss με αριθμό πτήσεως LX 4413 και από την εναγομένη με αριθμό πτήσεως EW 4762. Βάσει της συμφωνίας code sharing που είχε συνάψει με την Swiss, η εναγομένη πραγματοποίησε την πτήση από το Αμβούργο με προορισμό τη Ζυρίχη (LX 4413) με τον αριθμό πτήσεως EW 4762, με δικό της αεροσκάφος και δικό της προσωπικό.
4. Η πτήση από το Αμβούργο στη Ζυρίχη πραγματοποιήθηκε από την εναγομένη με καθυστέρηση και προσγειώθηκε στη Ζυρίχη στις 08:46. Εξαιτίας του γεγονότος αυτού η ενάγουσα έχασε τη δεύτερη πτήση με προορισμό το Κάιρο, την οποία εκτελούσε η Swiss **[σελίδα του πρωτοτύπου 3]**, καθόσον ο χρόνος που είχε στη διάθεσή της για μετεπιβίβαση ήταν μόλις 19 λεπτά. Ο ελάχιστος χρόνος ανταποκρίσεως (minimum connecting time) που προβλεπόταν για την πτήση αυτή ήταν 30 λεπτά. Ακολούθως, η ενάγουσα μεταφέρθηκε στο Κάιρο με άλλη αεροπορική σύνδεση, η οποία εκτελέστηκε σε μεταγενέστερο χρόνο μέσω Μιλάνου, και προσγειώθηκε στο Κάιρο με καθυστέρηση άνω των 5 ωρών.
5. Η ενάγουσα υποστηρίζει ότι, στο πλαίσιο του code sharing, πραγματικός αερομεταφορέας για την πτήση από το Αμβούργο προς τη Ζυρίχη, η οποία πραγματοποιήθηκε με καθυστέρηση, ήταν η εναγομένη, η οποία, ως εκ τούτου, υποχρεούται σε καταβολή αποζημιώσεως. Όπως ισχυρίζεται περαιτέρω, η εναγομένη της πρότεινε στο σύστημα κρατήσεων Amadeus την πτήση EW 4762 που εκτελούσε η ίδια, θέτοντας, για την ακρίβεια, στη διάθεση της ενάγουσας τις πτήσεις της στο σύστημα αυτό για τον συνδυασμό των διαφόρων επιμέρους πτήσεων.
6. Κατά την εναγομένη, το δικαίωμα αποζημιώσεως για απώλεια ανταποκρίσεως λόγω ασήμαντης καθυστέρησης της πρώτης πτήσεως προϋποθέτει ότι τόσο το πρώτο σκέλος της διαδρομής όσο και η πτήση ανταποκρίσεως πραγματοποιήθηκαν από τον ίδιο αερομεταφορέα. Κατά την άποψή της, η πτήση

ανταποκρίσεως με άλλον αερομεταφορέα δεν εμπίπτει στη σφαίρα κινδύνου του αερομεταφορέα που πραγματοποιεί την πρώτη πτήση.

B. Λόγοι υποβολής των προδικαστικών ερωτημάτων στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

7. Για την έκδοση αποφάσεως επί της ουσίας απαιτείται να δοθεί απάντηση από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα προδικαστικά ερωτήματα.

I. Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

8. Η ενάγουσα θα μπορούσε να ζητήσει αποζημίωση βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004.
9. Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου η καθυστέρηση ισοδυναμεί με ματαίωση της πτήσεως κατά την έννοια του άρθρου 7 παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004, με συνέπεια να είναι δυνατή η αποζημίωση κατά το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο γ', σε συνδυασμό με το άρθρο 7, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004, σε περίπτωση που η καθυστέρηση αφίξεως στον τελικό προορισμό υπερβαίνει τις τρεις ώρες (βλ. [παραλειπόμενα] απόφαση της 19.11.2009, [παραλειπόμενα] C-402/07 Sturgeon, [παραλειπόμενα] EU:C:2009:716, σκέψεις 41επ.: [παραλειπόμενα] απόφαση της 23.10.2012, [παραλειπόμενα] C-581/10 Nelson, [παραλειπόμενα] EU:C:2012:657 – σκέψεις 28 επ.). Το ίδιο ισχύει και οσάκις μια σχετικά μικρή καθυστέρηση **[σελίδα του πρωτοτύπου 4]** οδηγεί, εν τέλει, λόγω απώλειας της πτήσεως ανταποκρίσεως, σε μεγάλη καθυστέρηση στον τελικό προορισμό (βλ. [παραλειπόμενα] απόφαση της 26.02.2013, [παραλειπόμενα] C-11/11 Folkerts, [παραλειπόμενα] EU:C:2013:106 – σκέψεις 25 επ.). Ωστόσο, έρεισμα της αποφάσεως στην υπόθεση Folkerts αποτέλεσε το σκεπτικό ότι τόσο η πρώτη πτήση όσο και η πτήση ανταποκρίσεως πραγματοποιήθηκαν από την ίδια αεροπορική εταιρία (βλ. [παραλειπόμενα] απόφαση της 26.02.2013, [παραλειπόμενα] C-11/11 Folkerts, [παραλειπόμενα] EU:C:2013:106 – σκέψη 18).
10. Το Δικαστήριο δεν έχει αποφανθεί μέχρι σήμερα κατά πόσον αυτό ισχύει και σε περίπτωση που, όπως εν προκειμένω, η πρώτη πτήση και η πτήση ανταποκρίσεως δεν έχουν πραγματοποιηθεί από την ίδια αεροπορική εταιρία.
11. Σε παρόμοια περίπτωση το Bundesgerichtshof (Ομοσπονδιακό Ακυρωτικό Δικαστήριο, Γερμανία) ανέστειλε τη διαδικασία και υπέβαλε στο Δικαστήριο αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως με ερώτημα πανομοιότυπο, κατ' ουσίαν, με το προπαρατιθέμενο πρώτο ερώτημα που αφορά την ερμηνεία του κανονισμού για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών [παραλειπόμενα]. Το Δικαστήριο ουδέποτε απεφάνθη επ' αυτού, καθόσον το Bundesgerichtshof απέσυρε το προδικαστικό ερώτημα με το σκεπτικό ότι το αίτημα της αγωγής έγινε δεκτό στην εν λόγω κύρια δίκη.

12. Το Bundesgerichtshof [παραλειπόμενα] επεσήμανε ότι:
13. «δ) Από το πνεύμα και τον σκοπό του άρθρου 7 του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004 είναι δυνατόν να προκύψει ότι δικαίωμα αποζημιώσεως υφίσταται μόνον εάν η αεροπορική εταιρία, η οποία προκάλεσε την καθυστέρηση στον τελικό προορισμό, ενέκρινε τον συνδυασμό των διαδοχικών πτήσεων με την έκδοση ή έγκριση επιβεβαιώσεως κρατήσεως. Το ζήτημα αυτό δεν έχει διευκρινιστεί οριστικά από τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
14. αα) Από τη νομολογία του Δικαστηρίου συνάγεται ότι εν πάση περιπτώσει μπορεί να στοιχειοθετηθεί δικαίωμα αποζημιώσεως όταν η κράτηση αφορά πλείονες διαδοχικές πτήσεις στην αεροπορική εταιρία κατά της οποίας προβάλλεται η αξίωση για την καταβολή της αποζημιώσεως.
15. Σε αποφάσεις επί δικαιώματος αποζημιώσεως που δημιουργήθηκε λόγω καθυστερημένης αφίξεως στον προορισμό πτήσεως με άμεση ανταπόκριση, η κράτηση των διαδοχικών πτήσεων είχε γίνει στον αερομεταφορέα που ήταν εναγόμενος στην κύρια δίκη [παραλειπόμενα] [C-11/11] σκέψη 18 – Folkerts [παραλειπόμενα]· απόφαση της 4ης Οκτωβρίου 2012 [σελίδα του πρωτοτύπου 5] – C-321/11, [παραλειπόμενα] σκέψεις 10, 34 – Rodríguez Cachafeiro κ.λπ.). Άλλες αποφάσεις του Δικαστηρίου στις οποίες κρίσιμης σημασίας ήταν η έννοια της πτήσεως υπό το πρίσμα του κανονισμού αφορούν επίσης περιπτώσεις κατά τις οποίες ο επιβάτης είχε κάνει κράτηση όλων των επίμαχων πτήσεων στον αερομεταφορέα που ενήγαγε στη συνέχεια, απαιτώντας αποζημίωση (βλ. [παραλειπόμενα] [C-173/07] σκέψη 13 – Emirates Airlines· [παραλειπόμενα] [C-402/07] σκέψη 11 – Sturgeon κ.λπ.· [παραλειπόμενα] [C-581/10] σκέψη 15 – Nelson κ.λπ.).
16. ββ) Στην υπό κρίση περίπτωση δεν συντρέχουν τα παραπάνω.
17. Σύμφωνα με τις διαπιστώσεις του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου, οι δύο πτήσεις εκτελέστηκαν από διαφορετικούς αερομεταφορείς. Η κράτηση δεν πραγματοποιήθηκε σε κάποια από τις εταιρίες αυτές, αλλά σε ταξιδιωτικό πρακτορείο. Αυτό εξέδωσε και την [παραλειπόμενα] επιβεβαίωση κρατήσεως. Ελλείψει σχετικών διαπιστώσεων δεν δύναται να συναχθεί ότι η ίδια η εναγομένη εξέδωσε ή επικύρωσε εισιτήριο για αμφότερες τις πτήσεις.
18. γγ) Για την περίπτωση αυτή από τον κανονισμό για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών και από την παρατεθείσα νομολογία του Δικαστηρίου δεν προκύπτουν επαρκώς ασφαλή συμπεράσματα.
19. Σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών, ο κανονισμός εφαρμόζεται με την προϋπόθεση ότι ο επιβάτης έχει επιβεβαιωμένη κράτηση στη συγκεκριμένη πτήση. Τούτο προϋποθέτει, σύμφωνα με το άρθρο 2, στοιχείο ζ', του κανονισμού για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών, ότι η κράτηση έχει γίνει δεκτή και έχει καταγραφεί από τον αερομεταφορέα ή τον ταξιδιωτικό πράκτορα. Το τελευταίο μπορεί να αποτυπωθεί σε εισιτήριο ή στο

ισοδύναμό του, κατά την έννοια του άρθρου 2, στοιχείο στ', του κανονισμού για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών, το οποίο έχει εκδοθεί ή εγκριθεί από τον αερομεταφορέα ή τον εξουσιοδοτημένο πράκτορά του.

20. Από τον κανόνα αυτόν προκύπτει αναμφιβόλως ότι μπορεί να αναγνωριστεί σε επιβάτη πτήσεως δικαίωμα αποζημιώσεως κατά της αεροπορικής εταιρίας που εκτελεί την πτήση και όταν η εταιρία αυτή δεν συμμετείχε μεν στην συγκεκριμένη κράτηση και την επιβεβαίωσή της, πλην όμως παρέσχε σε πράκτορα ή σε ταξιδιωτικό πρακτορείο τη δυνατότητα να κάνει δεκτές και να επιβεβαιώνει τέτοιες κρατήσεις. Στις περιπτώσεις αυτές, η επιβεβαίωση της κρατήσεως από τον πράκτορα ή το ταξιδιωτικό πρακτορείο πρέπει να καταλογιστεί στην αεροπορική εταιρία ως δική της δήλωση βουλήσεως. **[σελίδα του πρωτοτύπου 6]**
21. Από τα ανωτέρω, όμως, δεν μπορεί να συναχθεί πέραν πάσης αμφιβολίας ότι πρέπει να καταλογιστεί σε αεροπορική εταιρία η επιβεβαίωση της κρατήσεως που έγινε από πράκτορα ή ταξιδιωτικό πρακτορείο και στο μέτρο που αυτή αφορά άλλη πτήση, η οποία εκτελείται από άλλη αεροπορική εταιρία. Όσον αφορά μια τέτοια πτήση, ο πράκτορας ή το ταξιδιωτικό πρακτορείο ενεργεί πρωτίστως για λογαριασμό της αεροπορικής εταιρίας η οποία εκτελεί την πτήση αυτή. Υπό το πρίσμα των εμπλεκόμενων αεροπορικών εταιριών, η κατάσταση είναι όμοια με την περίπτωση που ο επιβάτης προβαίνει ο ίδιος σε πλείονες χωριστές κρατήσεις σε διαφορετικές αεροπορικές εταιρίες για διαδοχικές πτήσεις. Πάντως, για την τελευταία αυτή περίπτωση, η Επιτροπή φρονεί, στις κατευθυντήριες γραμμές για την ερμηνεία του κανονισμού, ότι δεν υφίσταται δικαίωμα αποζημιώσεως (Κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής της 10ης Ιουνίου 2016, C(2016) 3502 τελικό, σ. 18 υπό 4 δ Α ii).
22. δδ) Κατά την εκτίμηση του Τμήματος, ορισμένα στοιχεία συνηγορούν, παρ' όλα αυτά, υπέρ της απόψεως ότι πρέπει να γίνει δεκτό ότι υφίσταται δικαίωμα αποζημιώσεως και όταν η επιβεβαίωση της κρατήσεως για διαδοχικές πτήσεις προήλθε από ταξιδιωτικό πρακτορείο.
23. (1) Ο κανονισμός προβλέπει για τις διαφορετικές μορφές της επιβεβαίωσης της κρατήσεως τις ίδιες, κατ' αρχήν, έννομες συνέπειες. Στην αιτιολογική σκέψη 5 τονίζεται επίσης ότι η προστασία των επιβατών θα πρέπει να ισχύει και για τις έκτακτες πτήσεις, περιλαμβανομένων και εκείνων που αποτελούν μέρος οργανωμένων ταξιδιών. Περαιτέρω, η εγγύηση εκπληρώσεως για πτήσεις που έχει συνθέσει ταξιδιωτικό πρακτορείο θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι συνάδει με τον σκοπό που καθορίζεται στις αιτιολογικές σκέψεις 1 έως 4, ήτοι την εξασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας του επιβατικού κοινού, λαμβανομένων υπόψη και των απαιτήσεων περί προστασίας του καταναλωτή, και με την αρχή που απορρέει από τη νομολογία του Δικαστηρίου ότι οι διατάξεις του κανονισμού που θεσπίζουν δικαιώματα υπέρ των επιβατών αεροπορικών μεταφορών, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αναγνωρίζουν δικαίωμα αποζημιώσεως, πρέπει να ερμηνεύονται διασταλτικώς (βλ. συναφώς [παραλειπόμενα] [C-402/07] σκέψη 45 – Sturgeon κ.λπ.), ενώ εκφράσεις που περιλαμβάνονται σε διάταξη η οποία συνιστά παρέκκλιση από αρχή ή, ειδικότερα, από κοινοτικούς κανόνες που

αποσκοπούν στην προστασία των καταναλωτών, πρέπει να ερμηνεύονται συσταλτικώς (βλ. συναφώς [παραλειπόμενα] απόφαση της 22ας Δεκεμβρίου 2008 – C-549/07, [παραλειπόμενα] [EU:C:2008:771] σκέψη 17 – Wallentin-Hermann).

24. (2) Κατά την εκτίμηση του Τμήματος, η αναγνώριση δικαιώματος αποζημίωσης συνάδει και με την τονιζόμενη από το Δικαστήριο άποψη της ευθύνης για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που αναλαμβάνονται με την επιβεβαίωση της κρατήσεως.
25. Για την περίπτωση που μια αεροπορική εταιρία, στην οποία έγινε κράτηση δύο διαδοχικών πτήσεων [σελίδα του πρωτοτύπου 7], αρνείται την επιβίβαση στη δεύτερη πτήση με την αιτιολογία ότι ο επιβάτης δεν μπορεί πλέον να προλάβει την πτήση αυτή λόγω καθυστέρησης της πρώτης πτήσεως, το Δικαστήριο δέχθηκε ότι στοιχειοθετείται δικαίωμα αποζημίωσης. Καθοριστικό παράγοντα για το Δικαστήριο στην περίπτωση αυτή αποτέλεσε το γεγονός ότι το δικαίωμα αποσκοπεί στο να αντισταθμίσει την ταλαιπωρία που προκαλείται από τη μη αναστρέψιμη απώλεια τριών και πλέον ωρών, καθώς και ότι εν πάση περιπτώσει ο πραγματικός αερομεταφορέας οφείλει να αποκαταστήσει την ταλαιπωρία αυτή, εφόσον αποδειχθεί ότι είτε ευθύνεται για την καθυστέρηση της πρώτης πτήσεως που εκτελείται από τον ίδιο είτε κακώς εκτίμησε ότι οι οικείοι επιβάτες δεν θα προσέρχονταν εγκαίρως για επιβίβαση στην επόμενη πτήση, είτε ακόμη προέβη στην πώληση εισιτηρίων για διαδοχικές πτήσεις για τις οποίες ο χρόνος που είχαν στη διάθεσή τους οι επιβάτες προκειμένου να επιβιβαστούν στην επόμενη πτήση ήταν ανεπαρκής ([παραλειπόμενα] [C-321/11] σκέψη 34 – Rodriguez Cachafeiro κ.λπ.).
26. Εν πάση περιπτώσει, από τη σκοπιά του επιβάτη, στην προστασία του οποίου αποσκοπεί το δικαίωμα αποζημίωσης, ανάλογη κατάσταση υφίσταται όταν η αεροπορική εταιρία δεν εξέδωσε μεν ούτε ενέκρινε η ίδια τα εισιτήρια για διαδοχικές πτήσεις, αλλά παρέσχε σε ταξιδιωτικό πρακτορείο τη δυνατότητα να εκδίδει τέτοια εισιτήρια καθώς και να συνδυάζει πτήσεις, οι οποίες εκτελούνται από διαφορετικές αεροπορικές εταιρίες.
27. εε) Παρ' όλα αυτά, το τμήμα εκτιμά ότι κωλύεται να προχωρήσει σε έκδοση αποφάσεως.
28. Η ανάλογη εφαρμογή, στην εν προκειμένω κρινόμενη περίπτωση, των αρχών που διατύπωσε το Δικαστήριο φαίνεται βεβαίως εύλογη για τους λόγους που εκτέθηκαν. Αυτή όμως δεν προκύπτει πέραν πάσης αμφιβολίας από τις μέχρι τούδε αποφάσεις του Δικαστηρίου.»
29. Το αιτούν δικαστήριο συμμερίζεται τις σκέψεις αυτές.

II. Επί του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος

30. Με την απόφαση της 11.07.2019 ([παραλειπόμενα] C-502/18, [παραλειπόμενα] EU:C:2019:604) το Δικαστήριο αποφάνθηκε επί αποτελούμενης από περισσότερα

επιμέρους σκέλη –αλλά θεωρούμενης ως ενιαίας– πτήσεως από την Πράγα προς την Μπανγκόκ με ενδιάμεση στάση στο Άμπου Ντάμπι και έκρινε ότι η εκεί εναγόμενη Ceske aerolinie αποτελούσε τον πραγματικό και, ως εκ τούτου, υπόχρεο προς αποζημίωση αερομεταφορέα, σύμφωνα με τον κανονισμό για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών. Στην εν λόγω υπόθεση, η πρώτη πτήση, η οποία πραγματοποιήθηκε από την Ceske aerolinie, έφτασε εγκαίρως στον προορισμό της, ενώ καθυστέρηση σημειώθηκε στη **[σελίδα του πρωτοτύπου 8]** δεύτερη πτήση που εκτελέστηκε από την Etihad Airways στο πλαίσιο συμφωνίας code sharing. Κρίσιμο για την εκτίμηση του Δικαστηρίου ήταν το γεγονός ότι αντισυμβαλλόμενη του επιβάτη ήταν η Ceske aerolinie και ότι το υψηλό επίπεδο προστασίας που απαιτείται για τον επιβάτη επιτάσσει την ευθύνη του αντισυμβαλλόμενου του επιβάτη, ως πραγματικού αερομεταφορέα, πολλώ δε μάλλον καθόσον δυνατότητα αποζημιώσεως για πτήση που εκτελέστηκε με καθυστέρηση παρέχεται και έναντι του αερομεταφορέα που πράγματι την εκτέλεσε.

31. Η εφαρμογή των αρχών αυτών που διατυπώθηκαν από το Δικαστήριο στα πραγματικά περιστατικά της παρούσας υποθέσεως θα μπορούσε να έχει ως αποτέλεσμα πραγματικός αερομεταφορέας να θεωρηθεί η Swiss, η οποία εν προκειμένω έχει εκδώσει την επιβεβαίωση κρατήσεως, και όχι η εναγομένη [παραλειπόμενα]. Εντούτοις, το Δικαστήριο δεν έχει μέχρι σήμερα αποφανθεί επί περιπτώσεως με πραγματικά περιστατικά παρόμοια με αυτά της υπό κρίση υποθέσεως.

III. Επί του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος

32. Για την περίπτωση που στην προκείμενη υπόθεση τόσο η Swiss, ως αντισυμβαλλόμενη της ενάγουσας, όσο και η εναγομένη, η οποία εκτέλεσε πράγματι με δικό της αεροσκάφος και προσωπικό στο πλαίσιο συμφωνίας code sharing την πρώτη πτήση που πραγματοποιήθηκε με καθυστέρηση, θεωρηθούν πραγματικοί αερομεταφορείς κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 1, στοιχείο γ', και του άρθρου 7, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004, τίθεται περαιτέρω το ζήτημα, κατά πόσον ο επιβάτης είναι υποχρεωμένος σε μια τέτοια περίπτωση να στραφεί κατά του αντισυμβαλλομένου του ή έχει δικαίωμα να επιλέξει ποιον από τους δύο αερομεταφορείς θα εναγάγει. Ούτε αυτό το ζήτημα έχει μέχρι τούδε διευκρινιστεί από το Δικαστήριο.

Δρ Kaiser
ειρηνοδίκης

[παραλειπόμενα]